WIKIPEDIA

Engleski jezik

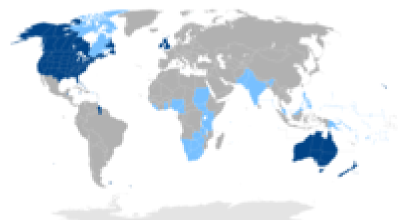
Engleski jezik je zapadno-germanski jezik koji je sprva upotrebljavala rana srednjovjekovna Engleska, a sada je globalni *lingua franca*.[1][2] Engleski je bilo službeni jezik ili jedan od službenih jezika u skoro 60 suverenih država. Najčešće je govoreni jezik u Ujedinjenom Kraljevstvu, Americi, Kanadi, Australiji, Irskoj i Novom Zelandu, i široko se govori na Karibima, Africi i Južnoj Aziji.[3] Ovo je treći najčešći maternji jezik u svijetu, nakon mandarinskog i španskog.[4] Najčešće je učeni strani jezik i službeni jezik Ujedinjenih Nacija, Evropske unije, a koristi se i u više svjetskih i regionalnih međunarodnih organizacija. Najšire je korišten jezik germanske gupe, brojeći najmanje 70% govornika ove indoevropske branše.

Engleski jezik English	
Države govorenja	Ujedinjeno Kraljevstvo Sjedinjene Američke Države Kanada Australija i druge
Regije govorenja	Uglavnom Zapadna Evropa, Sjeverna Amerika i Australazija
Broj govornika	maternji jezik: oko 304-400 miliona strani jezik: od 199 miliona - 1,4 milijarde
Rang	3.
Jezička porodica	indoevropski germanski zapadnogermanski anglijski **engleski**
Službeni status	
Služben u	Ujedinjeno Kraljevstvo Kanada Australija Novi Zeland većina ostalih zemalja Commonwealtha, mnoge države SAD-a i druge
Regulatori	nema zvanične regulacije
Jezički kod	
ISO 639-1	en
ISO 639-2	eng
ISO 639-3	eng (http://www-01.sil.org/iso639-3/documentation.asp?id=eng)
Također pogledajte: Jezik | Spisak jezika	

Engleski se razvio kroz period od više od 1400 godina. Najraniji oblici engleskog, kao skup anglo-friskih dijalekata koji su donijeli u Veliku Britaniju anglosaksonski naseljenici u 5. vijeku, zvali su se Staroengleski. Srednji engleski je počeo u kasnom 11. vijeku sa Normanskim osvajanjem Engleske.[5] Rani moderni engleski počeo je krajem 15. vijeka sa uvođenjem štampanih medija u London i biblije kralja Jakova, kao i sa početkom Velike smjene samoglasnika.[6] Kroz svjetki uticaj Britanskog carstva, modern engleski se raširio širom svijeta od 17. do sredine 20. vijeka. Kroz sve tipove printanih i elektronskih medija, kao i sa pojavom Sjedinjenih Država kao globalne supersile, engleski jezik je postao glavni jezik na međunarodnoj sceni i lingua franca u više regija i u profesionalnom kontekstu kao što je nauka, navigacija i pravo.[7]

Moderni engleski ima malo infleksije u usporedbi sa više drugih jezika, i zasniva se više na pomoćnim glagolima i redu riječi za izražavanje kompleksnih vremena, aspekata i raspoloženja, kao i pasivne konstrukcije, upita i nešto negacije. Bez obzira na vidljivu varijaciju među akcenata i dijalekata engleskog korištenih u različitim državama i regijama – u smislu fonetike i fonologije, a ponekad isto i vokabulara, gramatike i izgovora – govornici engleskog jezika širom svijeta su u mogućnosti komunicirati međusobno relativno bez poteškoća.

Sadržaj

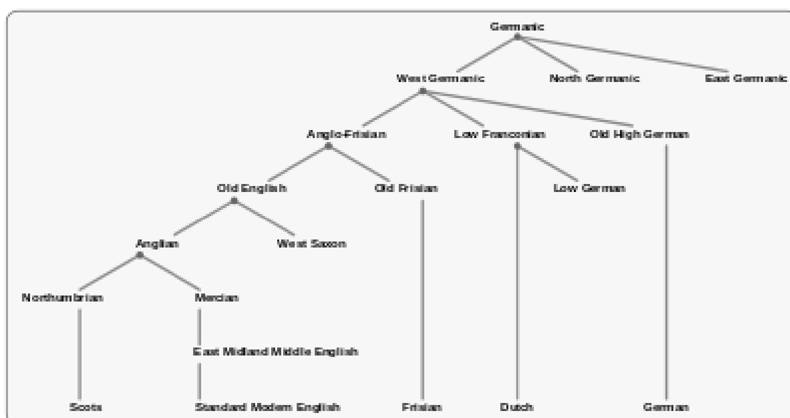

Države gdje se govori engleski

Klasifikacija

EN (ISO 639-1)

Filogenetsko drvo pokazuje historijske veze između jezika zapadnogermanske grane germanskih jezika.

Engleski je indoevropski jezik, te pripada zapadnogermanskoj grupi germanskih jezika.[8] Najbliži engleskom jesu friski jezici, kao i engleska i friska forma od Anglo-friske podgrupe unutar zapadnogermanskih. Starosaksonski jezik i njegovi nasljednici niskonjemački jezici također su blisko vezani, a ponekad niski njemački, engleski i friski grupišu se zajedno kao ingvaeonički jezici i sjevernomorski germanski jezici.[9] Modernni engleski je nasljednik srednjeg engleskog jezika, koji dalje dolazi od staroengleskog jezika.[10] Određeni dijalekti starog i srednjeg engleskog razvijeni su u veći broj drugih engleskih (anglikanskih) jezika, uključujući škotski jezik[11] kao i izumrli fingalijski jezik i Forth i Bargy dijalekte u Irskoj.[12]

Engleski je klasificiran kao germanski jezik jer dijeli nove jezičke osobine (različite od ostalih indoevropskih jezika) sa ostalim germanskim jezicima poput holandskog, njemačkog i švedskog.[13] Ove dijeljene inovacije pokazuju da su jezici nastali od jednog zajedničkog pretka, koji lingvisti nazivaju pragermanski. Neke dijeljene osobine germanskih jezika jesu upotreba modalnih glagola, podjela glagola u jake i slabe klase, i promjena glasa utjecajna na praindoevropske suglasnike, poznata kao Grimmov i Vernerov zakon. Kroz Grimmov zakon, riječ za *foot* počinje sa {IPA|/f/}} u germanskim jezicima, ali srodne riječi u ostalim indoevropskim jezicima počinju sa /p/. Engleski je klasificiran kao anglofriski jezik jer friski i engleski dijele ostale osobine, kao što je palatalizacija suglasnika koji su bili velarni suglasnici u pragermanskom.[14]

- Engleski *sing*, *sang*, *sung*; Holandski *zingen*, *zong*, *gezongen*; Njemački *singen*, *sang*, *gesungen* (jaki glagol)

  Engleski *laugh*, *laughed*; Holandski i njemački *lachen*, *lachte* (slabi glagol)

- Engleski *foot*, Holandski *voet*, German *Fuß*, Norveški i švedski *fot* (inicijalno /f/ izvedeno iz protoindoevropskog *p kroz Grimmov zakon)

  Latinski *pes*, *ped-*; Moderni grčki πόδι *pódi*; Ruski под *pod*; Sanskrt पद् *pád* (originalno protoindoevropski *p)

- Engleski *cheese*, friski *tsiis* (*ch* i *ts* sa palatalizacijom)

  Njemački *Käse* i holandski *kaas* (*k* bez palatalizacije)

Engleski, kao ostali ostrvski germanski jezici, islandski i farski, razvili su se nezavisno od kontinentalnih germanskih jezika i njihovih uticaja. Engleski tako nije međusobno razumljiv ni sa jednim kontinentalnim germanskim jezikom, razlikujući se u rječniku, sintaksi i fonologiji, iako neki, kao što je holandski, pokazuju jake afinitete sa engleskim, posebno sa njegovim ranijim fazama.[15]

Pošto se engleski kroz historiju značajno izmijenio u odgovoru na kontakt sa drugim jezicima, posebno staronorveškim i normanskim francuskim, neki učenjaci su tvrdili da engleski može biti smatran mijašanim jezikom ili kreolskim – teorija zvana "Kreolska hipoteza o srednjem engleskom". Iako postoji veliki stepen uticaja iz ovih jezika na rječnik i gramatiku modernog engleskog, većina jezičkih specijalista ne smatraju engleski pravim miješanim jezikom.[16][17]

Historija

Engleski jezik je nastao iz jezika germanskih plemena koja su se u kasnom starom vijeku naselila na jugoistoku otoka Velike Britanije. S razvojem kolonijalnog carstva Engleske, u područjima koja je kolonizirala njen je jezik postajao dominantan, a često i službeni. U Sjedinjenim Američkim Državama na saveznoj razini ne postoji službeni jezik, ali *de facto* službeni jezik je engleski. U Kanadi se, osim u Quebecu gdje je dominantniji francuski, također govori engleski. Jezici indijanskih plemena koja su živjela u Sjevernoj Americi su skoro izumrli, kako su dotična plemena raseljena u rezervate i pri tome bitno reducirana, a praktično svi njihovi pripadnici asimilirani u današnju civilizaciju.

Sličan proces zbivao se za vrijeme kolonizacije Južnoafričke Republike, Australije te Novog Zelanda, s istim posljedicama.

Gramatika

Za razliku od bosanskog i većine slavenskih jezika engleski je tokom historijskog razvoja gotovo izgubio deklinaciju imenica i pridjeva:

- množina pravilnih imenica tvori se dodavanjem nastavka **s** ili **es**,
- praktično postoje dva padeža, nominativ i tzv. saksonski genitiv

Izgovor

Engleski za većinu riječi ima tzv. historijski pravopis koji je uglavnom fiksiran u vrijeme izuma štamparstva pa je zbog jezičnih promjena teško predvidjeti izgovor riječi na temelju zapisanog oblika. Također, u engleskom postoje neki glasovi kojih nema u bosanskom jeziku, naprimjer suglasnik /ð/ u riječi *the* i veći broj samoglasnika i dvoglasa.

Reference

1. Crystal 2003a, str. 6.
2. Wardhaugh 2010, str. 55.
3. Crystal 2003b, str. 108–109.
4. Ethnologue 2010.
5. Crystal 2003b, str. 30.

6. "*How English evolved into a global language*" (http://www.bbc.co.uk/news/magazine-12017753). BBC. 20. 12. 2010. Pristupljeno 9. 8. 2015.
7. The Routes of English 2015.
8. Bammesberger 1992, str. 29–30.
9. Bammesberger 1992, str. 30.
10. Robinson 1992.
11. Romaine 1982, str. 56–65.
12. Barry 1982, str. 86–87.
13. Durrell 2006.
14. König i van der Auwera 1994.
15. Harbert 2007.
16. Thomason i Kaufman 1988, str. 264–265.
17. Watts 2011, Chapter 4.

Vanjski linkovi

- rjecnik.ba On-Line Englesko-Bosanski dvosmjerni rječnik (http://www.rjecnik.ba/) (en)
- Cambridge rječnik (http://dictionary.cambridge.org/) (en)
- Engleski online riječnici (http://dicts.info/dictlist1.php) (en)
- Online alati za učenje engleskog jezika (http://www.online-utility.org/english/index.jsp)
- Engleska Wikipedia (https://en.wikipedia.org/) (en)
- More than 20000 English words recorded by a native speaker (https://web.archive.org/web/20090611150831/http://itcansay.com/) (en)
- Bosnian-English dictionary (https://web.archive.org/web/20130116183059/http://glosbe.com/bs/en/) (en)

Commons ima datoteke na temu: **Engleski jezik (https://commons.wikimedia.org/wiki/Category:English_language?uselang=bs)**

P · R · U (https://bs.wikipedia.org/w/index.php?title=%C5%A0ablon:Slu%C5%BEbeni_jezici_EU&action=edit)

Službeni jezici Evropske unije

bugarski · češki · danski · engleski · estonski · finski · francuski · grčki · holandski · hrvatski · irski · italijanski · latvijski · litvanski · mađarski · malteški · njemački · poljski · portugalski · rumunski · slovački · slovenski · španski · švedski

